

L.B. v. Hungary (br. 36345/16), 12.1.2021.¹

Nema povrede člana 8. EK

Aplikant je g. L.B., mađarski državljanin.

Slučaj se odnosi na objavljivanje njegovih ličnih podataka od poreznih vlasti na Internetu zbog neplaćanja poreza.

Nacionalna porezna i carinska uprava objavila je 27. januara 2016. aplikantove lične podatke na popisu neplatiša poreza na svojoj web stranici, kako je predviđeno mjerodavnim domaćim zakonom u odnosu na one fizičke osobe čiji su zaostali porezi i dugovi premašili 10 miliona mađarskih forinti.

Objavljeni podaci uključuju ime, kućnu adresu, porezni identifikacijski broj i iznos neplaćenog poreza koji je dugovao.

Naknadno se također pojavio na popisu "glavnih utajivača poreza" na web stranici poreznih vlasti, dok je internetski medij izradio interaktivnu mapu neplatiša poreza označavajući njegovu kućnu adresu crvenom tačkom.

Pozivajući se na član 8. Evropske konvencije, aplikant navodi da objavljivanje njegovog imena i drugih detalja na popisu poreznih neplatiša nije bilo potrebno, tvrdeći da je glavni razlog bio javno ga sramotiti.

Evropski sud je, između ostalog, istakao da iako se aplikant pozvao na opći učinak javnog sramoćenja pojavljivanja na popisu, nije bilo dokaza koje bi ukazivale na to da je objava njegovih ličnih podataka na popisu dovela do konkretnih posljedica u njegovom privatnom životu. U okolnostima ovog slučaja, objavljivanje predmetnih informacija ne bi se moglo smatrati ozbiljnim upadom u aplikantovu ličnu sferu. Objavljivanje njegovih ličnih podataka nije nametnulo bitno veći teret na njegov privatni život nego što je to bilo potrebno za unapređivanje legitimnog interesa države.

Svilengačanin and Others v. Serbia (br. 50104/10 i devet drugih aplikanata), 12.1.2021.

Nema povrede člana 6. EK

Aplikanti su deset srpskih državljana koji su ukupno podnijeli 11 zahtjeva. Žive na raznim lokacijama u Srbiji. Svi aplikanti su ili su bili službeno osoblje u relevantno vrijeme Jugoslovenske vojske ili pravnog sljednika Vojske državne zajednice Srbije i Crne Gore.

Slučaj se odnosi na sudski postupak u vezi s platom aplikanata kao vojnog osoblja.

Aplikanti su kontaktirali Ministarstvo finansija 10. septembra 2002. godine jer su smatrali da je Ministarstvo odbrane pogrešno izračunalo njihove plate. Prema povjerljivim izvještajima Ministarstva odbrane od 7. februara 2003. i 20. marta 2006., vojne plaće za 2001. i 2002. nisu obračunate u skladu s mjerodavnim domaćim zakonom.

¹ Informacije o predmetima pripremljene su u saradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za edukaciju i sudsku dokumentaciju Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Informacije su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.

Aplikanti u sedam slučajeva podnijeli su upravne tužbe, ali njihove vojne jedinice odbile su nadležnost. Prema aplikantima, mnoštvo uslužnog osoblja žalilo se ili podnijelo zahtjev za sudsku reviziju tih odluka, koje su odbijene. Vrhovni vojni sud rekao je da je riječ o građanskoj stvari. Aplikanti nisu usmjerili svoje upravne tužbe u svjetlu ovoga.

Između 2003. i 2007. godine aplikanti su podnijeli građanske zahtjeve tražeći naknadu štete (tvrde da je više od 20.000 vojnih lica podnijelo zahtjeve na sličan način). Između 2005. i 2009. godine aplikanti su bili uspješni pred sudovima. Aplikanti tvrde da je 910 presuda doneseno u korist tužitelja u situacijama sličnim njihovoj.

Prvostepeni sudovi zatražili su od Vrhovnog suda odluku po pitanju nadležnosti kako bi se uskladila domaća sudska praksa. Vrhovni sud utvrdio je da su upravne tužbe prikladniji pravni lijek za predmetnu situaciju. Na kraju su se slučajevi aplikanata pojavili pred Vrhovnim sudom koji je presudio da su se predmeti trebali rješavati u upravnom postupku. Ustavni sud odbio je ustavne tužbe koje su aplikanti podnijeli.

Navodno se prije 2004. godine održao sastanak između predstavnika Ministarstva odbrane i predsjednika određenih sudova kako bi se razradilo kako postupati s obimom pravnih predmeta i odštete, što je rezultiralo promjenom prakse sudova u slučajevima sličnim aplikantovim.

Pozivajući se na član 6. (pravo na pravično suđenje), član 13. (pravo na djelotvoran pravni lijek), član 14. (zabrana diskriminacije) i / ili član 17. (zabrana zloupotrebe prava), aplikanti se žale da Vrhovni sud nije bio nepristran sud i da su domaći sudovi nedosljedno primjenjivali sudsku praksu.

Centralno pitanje postavljeno u ovom predmetu je, da li je, u okolnostima ovog slučaja, održavanje sastanka s predstavnikom Ministarstva odbrane, koje je kasnije postalo stranka u postupku, moglo dovesti u sumnju nepristranost Vrhovnog suda dovoljno da ugrozi nepristranost vijeća, koja su naknadno odlučivala o revizijama izjavljenim u predmetima aplikanata. Sud je morao utvrditi jesu li Vrhovni sud i njegova vijeća ponudili dovoljne garancije da isključe bilo kakvu legitimnu sumnju u pogledu njihove pristranosti. Iako je stajalište aplikanata bilo važno, presudno je bilo postoje li utvrdive činjenice koje bi mogle potaknuti sumnju u nepristranost suda sa stajališta vanjskog promatrača.

Evropski sud je dalje, između ostalog, istakao da je Vrhovni sud pružio sveobuhvatno tumačenje mjerodavnog zakonodavstva koje uzrokuje nejasnoće na ovom području i dao smjernice nižim sudovima o tom pitanju i bio ograničen na svoju sudsku ulogu da utvrdi ko je za šta nadležan. Također nije bilo naznaka da je Vrhovni sud promijenio svoje tumačenje zakona kao rezultat sastanka. Štoviše, Ustavni je sud naknadno podržao njegovo pravno tumačenje. U svjetlu svih okolnosti slučaja, održavanje sastanka nije bilo takvo da dovede u sumnju objektivnu nepristranost Vrhovnog suda u odlučivanju o reviziji aplikanata. Ostalo je pitanje da aplikanti možda nisu posmatrali Vrhovni sud kao potpuno nepristrasnog nakon sastanka. Međutim, postojanje takvih osjećaja i strahova s njihove strane nije bilo dovoljno da se utvrdi da su bili objektivno opravdani u smislu sudske prakse Suda.

Gheorghe-Florin Popescu v. Romania (br. 79671/13) 12.1.2021.

Povreda člana 10. EK

Aplikant je Gheorghe-Florin Popescu, državljanin Rumunije koji živi u Bacăuu (Rumunija). Slučaj se tiče odluke domaćih vlasti da naredi aplikantu, novinaru, da plati odštetu zbog pet objava na blogu, kojima je kritikovao L.B., novinara koji je bio glavni urednik novina u medijskoj grupi Desteptarea i direktor programa za lokalni televizijski kanal koji pripada istoj grupi.

G. Popescu, novinar, je 2011. godine objavio na svom blogu (www.aghiuta.com) seriju članaka usmjerenih na L.B., koji je pokrenuo građanski postupak pred prvostepenim sudom u Bacăuu. Sud je 11. aprila 2012. godine djelimično usvojio tužbeni zahtjev L.B.-a i naredio g. Popescuu da plati 5.000 rumunskih leja (oko 1.100 eura) na ime nematerijalne štete.

Sud je smatrao da je u člancima objavljenim 7. jula i 18. avgusta 2011. g. Popescu bez ikakvog činjeničnog osnova opisao L.B. kao moralno odgovornog za ubistvo-samoubistvo. U odnosu na članke objavljene 15. januara, 8. jula i 4. avgusta 2011. godine, sud je zaključio da su vulgarni i klevetnički izrazi bacili ljagu na čast i ugled L.B.

G. Popescu je izjavio žalbu. Okružni sud odbio je žalbu i prihvatio nalaze prvostepenog suda, naime da su optužbe u vezi s L.B. bile bez činjenične osnove i tako prekoračile granice slobode izražavanja.

G. Popescu je izjavio žalbu protiv odluke Apelacionom sudu u Bacăuov. Presudom od 17. juna 2013. godine, Apelacioni sud odbio je žalbu kao neosnovanu. U obrazloženju presude navedeno je da g. Popescu nije poricao da je upravljao spornom stranicom i da su u svakom slučaju tvrdnje iz osporenih članaka po svojoj prirodi bile klevetničke, uvredljive i prekoračile granice slobode izražavanja, što je dovelo do njegove odgovornosti u skladu sa članovima 998. i 999. Građanskog zakona.

Pozivajući se na član 10. EK aplikant navodi da su mu određivanjem plaćanja naknade štete, zbog objavljivanja pet članaka na blogu koji je on vodio, domaći sudovi povrijedili pravo na slobodu izražavanja.

Evropski sud je posebno utvrdio da domaći sudovi nisu dali relevantne i dovoljne razloge da opravdaju uplitanje u aplikantovo pravo na slobodu izražavanja. Standardi koje su primijenili domaći sudovi nisu bili kompatibilni s načelima ustanovljenim u članu 10. Konvencije, uključujući, posebno, doprinos raspravi od javnog interesa, je li osoba koje se tiče dobro poznata, te njeno prethodno ponašanje, sadržaj, oblik i posljedice objavljivanja i ozbiljnost izrečene sankcije. Svoje odluke nisu zasnovali na prihvatljivoj procjeni relevantnih činjenica. Slijedi da miješanje u aplikantovo pravo na slobodu izražavanja nije bilo „neophodno u demokratskom društvu“ i da je došlo do kršenja člana 10. Konvencije.

Ryser v. Switzerland (br. 23040/13), 12.1.2021. godine

Povreda člana 14. u vezi s članom 8. EK

Aplikant je Jonas Ryser, državljanin Švicarske, rođen 1983. godine.

Slučaj se odnosi na činjenicu da je g. Ryseru naloženo da plati taksu (porez) za oslobađanje od vojne službe, iako je proglašen nesposobnim za nju.

U oktobru 2004. godine, nadležne vlasti proglasile su gospodina Rysera nesposobnim za vojnu službu iz zdravstvenih razloga. Kao posljedica toga, izuzevši dva dana koje je proveo u procesu regrutacije, on nije služio nikakav vojni rok. Međutim, proglašen je sposobnim za službu civilne zaštite.

U februaru 2010. godine, Ured za civilnu sigurnost, sport i vojna pitanja u kantonu Bern naložio je gospodinu Ryseru da plati taksu na ime oslobađanje od vojne službe; Iznos za 2008. godinu iznosio je 254,45 švicarskih franaka (CHF).

U martu 2010. godine, g. Ryser je uložio prigovor protiv te odluke i zatražio da se oslobodi plaćanja takse. Tvrdio je da, s obzirom na to da je njegovo izuzeće iz vojne službe bilo zasnovano na medicinskim razlozima, on nije mogao obavljati ni vojnu službu, a ni civilnu, alternativnu, službu. Ured je odbacio njegov prigovor.

U decembru 2011. godine, g. Ryser je obaviješten da je raspoređen u rezervni sastav civilne zaštite i da je oslobođen pohađanja početne obuke. Oslanjajući se suštinski na iste argumente kao i u svom prethodnom prigovoru, žalio se Kantonalnom odboru za porezne žalbe, ali je njegova žalba odbijena.

Gospodin Ryser je nakon toga pokrenuo postupak pred Federalnim vrhovnim sudom. Zatražio je od suda da poništi odluku koju su donijeli Ured i Odbor, te da donese odluku da bi naplata takse u njegovom slučaju značila diskriminaciju, te da se ista ne bi trebala izvršiti. U novembru 2012. godine Vrhovni sud je odbio ovu žalbu.

Nakon promjene prebivališta, g. Ryser je raspoređen u rezervni sastav civilne zaštite grada Berna. Pismom od 6. februara 2013. godine obaviješten je da, u principu, neće biti dužan izvršavati ovu obavezu. Aplikant je 31. decembra 2013. godine konačno otpušten iz vojne službe.

Pozivajući se na član 14. (zabrana diskriminacije) uzet zajedno sa članom 8. (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života), gospodin Ryser tvrdi da je bio žrtva diskriminacije zbog svog zdravstvenog stanja.

Evropski sud je utvrdio da je g. Ryser doista pretrpio diskriminacijski tretman na osnovu svog zdravstvenog stanja. S tim u vezi primijetio je da razlika između lica koja nisu sposobna za vojsku i koja su bila oslobođena plaćanja poreza te lica koja nisu bila sposobna za vojsku i uprkos tome bila obavezana da plate porez, nerazumna. Također je primijetio da je g. Ryser stavljen u znatno nepovoljniji položaj u usporedbi s prigovornicima savjesti koji su bili sposobni za službu, ali su mogli obavljati alternativnu civilnu službu i time izbjeći plaćanje poreza o kojem je riječ. Sud je također istaknuo da relativno nizak iznos poreza sam po sebi nije presudan, te da je g. Ryser u to vrijeme bio student.

Sabalić v. Croatia (br. 50231/13), 14.1.2021.

Povreda člana 3. u vezi sa članom 14. EK

Aplikantica je Pavla Sabalić, hrvatska državljanka.

Slučaj se odnosi na navode gđe Sabalić da su vlasti neadekvatno odgovorile na nasilni homofobni napad na nju.

Aplikanticu je 13. januara 2010. godine napao u zagrebačkom noćnom klubu muškarac M.M., kada je ona odbila njegova nabicivanja, nazivajući je lezbejkom. Snažno ju je udarao, dok je vikao "Sve bi vas trebalo ubiti!" i "Ja ću te ... ti, lezbejko!". Zadobila je višestruke povrede po cijelom tijelu zbog kojih je liječena u bolnici.

Napadač je osuđen u prekršajnom postupku zbog kršenja javnog reda i mira i dobio je kaznu od 300 hrvatskih kuna (približno 40 eura).

Gospođa Sabalić, koja nije bila obaviještena o tom postupku, podnijela je krivičnu prijavu protiv M.M. pred Državnim odvjetništvom, navodeći da je bila žrtva nasilnog zločina iz mržnje i diskriminacije.

Državno odvjetništvo pokrenulo je krivičnu istragu, ali je na kraju odbacilo krivičnu prijavu u julu 2011. godine, jer je M.M. već bio procesuiran u prekršajnom postupku, te bi njegovo krivično gonjenje stoga predstavljalo dvostruko vođenje postupka. Domaći sudovi su potvrdili ovakvu odluku Odvjetništva.

Pozivajući se na član 3 (zabrana nehumanog ili ponižavajućeg postupanja) u vezi s članom 14 (zabrana diskriminacije), gđa Sabalić se žali da se službeni odgovor na izvršeni napad, odnosno provedeni prekršajni postupak, nije bavio elementom zločina iz mržnje i da je doveo do nekažnjivosti njenog napadača. Također se pozvala na član 13. (pravo na efikasan pravni lijek).

Evropski sud je posebno utvrdio da se prekršajni postupak protiv aplikantičinog napadača nije bavio elementom krivičnog djela počinjenog iz mržnje i rezultirao je podrugljivom kaznom. Ovi nedostaci su predstavljali temeljni nedostatak postupka. Stoga bi bilo opravdano da su vlasti ukinule ili poništile prekršajni postupak i preispitale slučaju, umjesto što su odbacili krivičnu prijavu aplikantice na temelju dvostrukog vođenja postupka.

Vig v. Hungary (br. 59648/13), 14.1.2021.

Povreda člana 8. EK

Aplikant je Dávid Vig, mađarski državljanin. Slučaj se odnosi na to da je policija izvršila pretresanje aplikanta dok je bio na festivalu.

U januaru 2013. godine nacionalni povjerenik policije naredio je da se u Mađarskoj izvrše „pojačane provjere“ s ciljem „upravljanja mrežom za sprečavanje ilegalnih migracija“. To je učinjeno u skladu sa postojećim zakonom. U sklopu navedenog, provedene su provjere u jednom lokalnom domu kulture u Budimpešti, gdje je aplikant prisustvovao festivalu. Aplikant je pitao zašto se vrše provjere; odgovor je bio da se radi o „noćnoj provjeri“. Nakon što je aplikant izjavio

da to nije u skladu sa Zakonom o policiji, policija je odgovorila da je riječ o potrazi za nestalom osobom, dok su drugi prisutni rekli da su to "pojačane provjere".

Policija je provjerila aplikantov identitet. On navodi da je od njega zatraženo da izađe van, što je i učinio i to samo jer se osjećao zastrašen grupom policajaca, posebno kada ga je jedan od njih gurnuo. Tada je pretražen i dozvoljeno mu je da ode.

Aplikant je podnio ustavnu žalbu u maju 2013. godine, osporavajući ustavnost zakonskih propisa koji omogućavaju opisane radnje. Ustavna žalba je odbačena zbog zastare. Žalio se Nezavisnom odboru policije za žalbe, koji je utvrdio da je pretraživanje izvršeno u skladu sa zakonom i da nije narušavalo njegova prava.

Aplikant se žalio budimpeštanskoj policiji, koja je odbila sve njegove glavne prigovore. On je također pokrenuo postupak revizije pred domaćim sudovima, ali su sudovi odbili njegovu prijavu s obrazloženjem da se ne može vršiti revizija „pojačanih provjera“ ili operativnog plana izvršenih prema relevantnom zakonodavstvu. U sudskom postupku je utvrđeno da su policijske akcije provedene u skladu sa zakonom.

Pozivajući se na član 8. (pravo na poštivanje privatnog i porodičnog života), član 5. stav 1. (pravo na slobodu i sigurnost) i član 13. (pravo na djelotvoran pravni lijek), aplikant se žali da su njegovim zaustavljanjem i pretresanjem od strane policije povrijeđena njegova prava i da nije na raspolaganju imao pravni lijek u vezi s tim kršenjima.

U nedostatku bilo kakvih stvarnih ograničenja ili preispitivanja bilo odobrenja pojačane provjere, bilo policijskih mjera provedenih tokom pojačane provjere, Evropski sud je zaključio da domaći zakon nije pružio odgovarajuće mjere zaštite da bi pojedincu ponudio odgovarajuću zaštitu od proizvoljne smetnje. Stoga mjere na koje se prigovara nisu bile "u skladu sa zakonom" u smislu člana 8. Konvencije.